

Paprazník

Noviny
obce Papradno

Ročník XVII

3/2019

september

Štvrťročník

Slovo starostu

Vážení spoluobčania, milí čitatelia, sme

Dedina roka 2019

Píšem tento príhovor ešte pod vplyvom eufórie a neopísateľných pocitov z vyhlásenia výsledkov súťaže Dedina roka 2019, ktorú sme vyhrali, a Papradno sa pozitívne zapisuje do histórie. Je to krásny úspech vďaka podnikateľom, dobrovoľným zložkám, Podžiaranu, zamestnancom obce, základnej škole a všetkým, ktorí pomáhali pri príprave obce na príchod hodnotiacej komisie, ale aj tým, ktorým záleží na obci, v ktorej žijeme. Všetkým úprimne ďakujem. Víťazstvo prinieslo nielen odmeny v podobe hodnotných cien a finančnej dotácie, ale aj záväzky. Siedmeho novembra budeme hosťiteľom slávnostného odovzdávania ocenení všetkým zúčastneným obciam. Príde minister životného prostredia a aj veľa významných hostí. No a budúci rok budeme reprezentovať Slovensko na 16. ročníku súťaže o Európsku cenu obnovy dediny. Verím, že nebudeme ťahať za kratší koniec a pozitívne zviditeľníme Papradno v rámci Európskej únie.

Papradno – Dedina roka 2019

Keď počujem tieto slová, cítim hrdosť na svoju obec, na ľudí, ktorí sú Papradňania. To sú tí, ktorí nielen bývajú v Papradne, ale sa k obci správajú tak ako k svojej. To sú tí, ktorým záleží, ako dedina vyzerá, dokážu priložiť svoje ruky, rozum či financie k spoločnej práci. To sú tí, ktorí skrášľujú nielen svoje domy, ale aj ich okolie. A sú to tí, ktorí sa k svojim susedom správajú tak, aby dobre susedovali a nerobia si nattoš. Želajme si, aby tým, ktorí to takto k obci necítia, aj toto ocenenie pomohlo zmeniť sa.

(ap)

Ale aj inak

Prázdniny a dovolenky ubehli ako voda a my sme ich nepremrhali čakaním na výsledok súťaže, ale obec žila pracovným ruchom. Skolaudovali sme II. časť vodovodu Pod Kremnicou a v týchto dňoch sa pripájajú ďalšie rodinné domy na obecnú vodu. Dokončená je aj prvá etapa vodovodu Pod Holým vrškom, kde čakáme na dodanie dotlačácej stanice, aby sme mohli začať administratívne a časovo náročný proces kolaudácie. Dotlačáca stanica bude kontajner, v ktorom je zabudovaná celá technológia a súprava výkonných čerpadiel, riadená a kontrolovaná z dispečingu PVS a.s. Táto technológia značne predraží vodovod Pod Holým vrškom, no bez nej by sme nedostali vodu do tejto časti, nakoľko je vyššie ako je rezervoár na Ivančinci. Ak sa všetko podarí podľa plánu, mali by sme do konca tohto roka pripojiť ďalších 18 rodinných domov

na verejný vodovod. Na túto časť sa nám podarilo získať dotáciu 50 000 € z Environmentálneho fondu.

Pomoc domovu

Na budove Centra sociálnych služieb sme opravili komín, ktorý sa rozsypal, a dokončujeme aj rekonštrukciu WC a chodby u detskej doktorky. Na rekonštrukciu WC sa nám podarilo tiež získať spolufinancovanie vo výške 4 000 € z Ministerstva financií. Do záhrady v domove dôchodcov sme urobili bezbariérový chodník, ktorým sa dôchodcovia pohodlne dostanú posedieť a odýchnuť si do altánku.

Chýba ochota jedného z nás

Neprehliadnuteľné je aj nové parkovisko a revitalizácia priestorov okolo Supermarketu Jednota. Pozemok sme odpredali

Pokračovanie na str. 2

Slovo starostu

Pokračovanie zo str. 1

COOP JEDNOTA Čadca na vybudovanie parkoviska. Jednota ponúkla aj za financovanie nového povrchu prístupovej komunikácie, ktorá vedie okolo parkoviska ku skladovým priestorom predajne a je dlhoročným používaním zničená. Zistili sme, že pozemky pod cestou nie sú vysporiadané, tak sme oslovili vlastníkov o súhlas k oprave cesty a následnému odkúpeniu. Dvaja súhlasili, no tretí J. H. mi osobne povedal, že ten pozemok má pre neho nesmiernu cenu, že nedovolí žiadne práce a že si to ide ohradiť. Nevedel som, či sranduje, alebo to myslí vážne. Už len preto, že je to asfaltová cesta, a kým som ho neoslovil, ani nevedel, že má nejaký súvis s tým pozemkom. Stále nie je vlastnícky prevedený na neho, no a z právneho hľadiska nie je možné ohradiť pozemok, ktorý slúži ako prístupová cesta. A ešte taká maličkosť – ten pozemok je v strede cesty, takže keby ho ohradili vlastníci na krajoch, on sa na „svoj“ pozemok s „nesmiernou hodnotou“ ani nedostane. Škoda, že nezavolať aj TV Markíza, ktorou sa tiež vyhrážal. Takže vedľa pekného parkoviska vedie zničená cesta plná jám, ktorá mohla byť vďaka ochote vedenia COOP Jednota tiež už s novým asfaltovým povrchom. A stačilo tak málo, trochu rozumu... Keď už som v negatívnych veciach, nedá mi nespomenúť niekoho, kto ukradol skrutky z lavičiek na detskom ihrisku za školou. Máme tam kameru, no vybral to z lavičiek, ktoré sú mimo dosahu kamery. Tie skrutky sme kúpili v hospodárskych potrebách za 3 €.

Chceme urobiť

Čakáme na pokyny a usmernenie k čerpaniu dotácie na rekonštrukciu umelého trávnikového multifunkčného ihriska. Podpísal som už aj zmluvu na poskytnutie dotácie cca 140 000 € na rekonštrukciu kotolne v kultúrnom dome. Tu nás čaká tiež plno administratívnej práce, kontrola všetkých podkladov na Úrade pre verejné obstarávanie a na Ministerstve životného prostredia. Vďaka primátorovi Janasovi a riaditeľovi nemocnice Steinerovi máme na školskom ihrisku „U – rampu“ pre cyklistov a In Line

korčuliarov. Mesto ju nevyužívalo, tak sme ju zrekonštruovali a bude slúžiť našim mládežníkom. Na cintoríne sme osadili nové lavičky a po dohode s farárom by sme chceli aj ku kostolu. Máme spracovanú projektovú dokumentáciu na vybudovanie 3 priechodov pre chodcov. Je to pri dolnej Jednote pri Supermarkete Jednota a kúsok nad kostolom. Projekty stáli 3 060 €, a keď som videl rozpočet na tieto tri priechody, tak som si musel sadnúť. Je to suma 42 000 €. Priechody musia byť nasvietené, vyústenie musí byť na zvýšený priestor a podobné veci podľa súčasne platných noriem. Keby sa nezanedbala v minulosti pasportizácia priechodov, keď som ešte nebol starostom, bolo by to lacnejšie. No teraz VÚC v Papradne neeviduje žiadny priechod pre chodcov a musíme ich vytvoriť znovu, podľa súčasných platných noriem. Spracovali sme aj žiadosť na VÚC Trenčín o za financovanie týchto priechodov, nakoľko sú na ceste III. triedy a tá je v ich správe, no uvidíme, čo sa podarí.

Pomoc v pravú chvíľu

Chcem poďakovať Ing. Milanovi Bibišovi s manželkou, ktorí zakúpili prenosný, plne automatický defibrilátor do Centra sociálnych služieb obce Papradno. Tento môže v prípade potreby použiť každý občan našej obce. V budove je stála služba a je nainštalovaný pri vchode. V prípade potreby treba zazvoniť a službukonajúci personál vám ho proti podpisu vydá. Po použití ho treba vrátiť a my sa postaráme o údržbu. Prístroj je plne automatický a v slovenčine rozpráva, čo treba robiť. Plánujeme ešte preškolenie s hasičmi, tak kto bude mať záujem, môže sa prísť pozrieť. Termín oznámime prostredníctvom obecného rozhlasu a aj na web stránke obce. Kiežby ho nikto nepotreboval, no je to obrovská šanca zachrániť život, kým príde sanitka z PB. Ďakujeme!

Hodujme spolu

V závere vás chcem pozvať na všetky kultúrne akcie, ktoré budeme poriadat'. Príďte sa zabaviť a dobre najesť na zabiľáčku počas našich hodov. Zároveň vás, komu sa bude dať, chcem poprosiť o pomoc pri príprave obce na slávnostné odovzdávanie ocenení súťaže Dedina roka 2019. Ďakujem.

Ing. Roman Španihel

Matričné okienko

Svadby

18. apríla

Oussama Baghdoud
a Paulína Ferancová

24. augusta

Martin Fojtík
a Mária Vozárová

26. augusta

Jakub Juríček
a Martina Suchomelová

31. augusta

Bohuslav Muška
a Ľubomíra Jankovcová

7. septembra

Ján Lališ
a Andrea Adamuščinová

7. septembra

Rastislav Valjent
a Michaela Hrebičíková

14. septembra

Tomáš Illo
a Nikola Balážiková

28. septembra

Mário Hroško
a Zuzana Djasníková

* Víťame vás

Paula Marošová
Anežka Kapráliková
Miroslav Majšík
Samuel Turek
Nina Gavriľa
Viktória Bašteková
Kristína Michelová
Eliška Magdechová
Melánia Čapliarová
Martin Krátky
Amália Lališová

Zomreli

Karol Holienčík (1934)	20.7.
Paulína Šramčíková (1937)	25.7.
Helena Michvocíková (1927)	26.7.
Ľudmila Bašová (1923)	10.8.
Emília Šamajová (1950)	24.8.
Jozef Ivanačín (1946)	15.8.
Štefan Šikulínek (1952)	15.8.
Belo Balušík (1931)	19.8.
Miroslav Zboran (1948)	29.8.
Mária Jánošíková (1954)	17.9.

Zlatá svadba

Miroslav Španihel a Anna Šterdasová – 22. 8. 2019

Srdečne ďakujeme všetkým našim spoluobčanom, ktorí sa zapojili do polievania kvetov vysadených v našej obci.

Poslanci obecného zastupiteľstva

V našej obci

BOLO

6. júla

zorganizovali Dalasáci nové a opäť úspešné podujatie vo **Varení kotlíkových špecialít** v záhrade pohostinstva Dallas.

21. júla

sa v rámci Papradňanského hudobného leta v amfiteátri uskutočnil koncert.

Ľudia z blízkeho aj vzdialenejšieho okolia, ako aj domáci občania si mohli zaspievať s hudobnou skupinou PROGRES a sestrami Bacmaňákovými, ktorí v estrádnej sále KD spolu s divákmi vytvorili neopakovateľnú a veselú atmosféru.

V amfiteátri sa v mesiacoch **júl a august** premietali české filmy **Ženy v behu, Po čom muži túžia** a film **Zrodila sa hviezda** sa premietal pre zlé počasie v kinosále KD.

24. a 25. augusta

Koliba Papradno a jazdecký oddiel Grunt usporiadali skvelé podujatie – XVI. ročník Jazdeckých hier. Program počas soboty a nedele bol pestrý. Na svoje si prišli milovníci salašníctva, bačovia sa prezentovali ukážkami práce pastierskych psov so zvieratami, návštevníkom bol ponúknutý výcvik lukostrelby i ukážky drezúry koní, gurmáni ochutnali výborné výrobky tunajšej kuchyne. Deti sa tešili z rôznych atraktívnych súťaží, z maľovania na tvár a skákacieho hradu. V nedeľu sa konala ukážka práce s policajnými psami. V sobotu podvečer sa prítomní bavili a tancovali pri country hudbe – skupine Zálesáci.

1. septembra

naši dobrovoľní hasiči a vedenie obce Papradno pripravili obľúbenú súťaž doma vyrobených traktorov – Papradňanský bolceň. Viac na str. 13.

BUDE

5. októbra

organizuje M-bar Papradno ďalší ročník **Pivného festivalu** a srdečne všetkých pozýva na ochutnávku rôznych druhov piva, občerstvenie, súťaž v pití piva a na posedenie či tanec pri dobrej hudbe.

13. októbra

bude nedeľné popoludnie patriť našim skôr narodeným obča-

nom. **Október je mesiacom úcty k starším** a žiaci MŠ, ZŠ, Podžiaranček i Podžiaran chcú prítomných potešiť svojim hodnotným programom. Podujatie sa bude konať od 15. hodiny v kinosále KD. V estrádnej sále KD bude v tomto čase **výstava ovocia a zeleniny**.

26. – 27. októbra

vás pozýva SHR Hanka Beniková na Kolibu, uskutoční sa tu **víkend poľovníckych špecialít**.

30. novembra

pozýva starosta obce, poslanci OZ a Farský úrad Papradno všetkých našich občanov i návštevníkov z okolia na **Ondrejovské hody**. Dopoludnia bude pri amfiteátri dedinská zabijačka spojená s predajom zabijačkových špecialít a stánkový predaj. V popoludňajších hodinách po slávnostnej svätej omši v rímskokatolíckom Kostole sv. Ondreja ste pozvaní do kinosály KD na kultúrny program spojený s losovaním tomboly a večer od 20. hodiny do estrádnej sály na zábavu. Prostredníctvom plagátov a obecného rozhlasu program hodov upresníme.

6. decembra

oslávi príchod Mikuláša do obce spojený s rozsvietením vianočného stromčeka.

7. decembra

nezabudnite na **Mikulášsku zabijačku** na Kolibe. Okrem zabijačkových špecialít príde na Kolibu aj Mikuláš so svojou družinou.

14. decembra

vás pozýva SZUŠ – pobočka Papradno na **Vianočný koncert žiakov** o 15. hodine do KD.

26. decembra

Farský úrad Papradno a FSK Podžiaran vás pozývajú do Kostola sv. Ondreja na **vianočný koncert Od Betléma ňďaľe-ko**.

31. decembra

sa stalo tradíciou, že sa o 23. hodine stretávame pri OcÚ a amfiteátri na **spoločnom ukončení roka**.

Občerstvenie bude pripravené. Čakanie na polnoc nám spríjemní hudba a po polnoci ohňostroj.

M - BAR PAPERADNO VÁS POZÝVA NA
PIVNÝ FESTIVAL

5. októbra

Začiatok: 15:00

Hudobný program:
skupina **Kartburátor (BA)**
Fsk & LH Bukoviny - Brvnište
zábava do rána

Pivá značiek:

+ tombola, súťaže a program počas celého dňa

Niečo pod zub:
pečené kolená, grilovaná lopatka, guláš z diviny, cibuľový koláč, klobásy, šišky, jelítka, grilovaná kura

Jedlo a občerstvenie sa bude podávať v recyklovateľnom riade.

Ďakujeme všetkým, ktorí na 1. ročníku kotlíkových špecialít navarili výborné gulášiky a jágereček, prišli sa zabaviť, zakúpili si tombolové lístky či priniesli niečo do tomboly. Vďaka vám a ochotnému personálu pohostinstva Dallas sme našim detičkám z materskej školy zakúpili hračky a učebné pomôcky v hodnote 774 €.

Kolektív MŠ

Výstava ovocia a zeleniny aj tento rok

Obecný úrad Papradno oznamuje občanom, že aj v tomto roku sa budú môcť naši záhradkári pochváliť úrodou, ktorú dopestovali vo svojich záhradách. Dňa 13. októbra sa uskutoční výstava prinesených výpestkov spojená so slávnosťou Október – mesiac úcty k starším. Plody zo svojich záhrad a sádov si už teraz môžu občania odkladať a v týždni pred podujatím ich nosiť do kultúrneho domu. Nezabudnite k nim pripísať svoje meno a priezvisko.

Od 1. júla nastala zmena na poste správcu našej farnosti. Privítali sme u nás **nového farára Mgr. Martina Hrušku**. Budeme sa s ním stretávať pri rôznych cirkevných aj civilných príležitostiach, a preto sme ho požiadali o krátky rozhovor.

Pán farár, ako ste prijali správu, že budete pôsobiť v Papradne?

Tak ako to už býva, každý rok sa k 1. júlu v diecéze robia personálne zmeny na rôznych postoch a úradoch. Tento rok sa aj Papradno dostalo do užšieho výberu a nastáva po trinástich rokoch zmena. Sám som tomu nechcel veľmi veriť, keď som sa začiatkom mája od jedného kňaza – priateľa dozvedel, že vraj by som mal ísť na faru do Papradna. Nebral som túto informáciu až tak vážne. Začalo to byť vážne až vtedy, keď som sa v polovici mája stretol s pánom biskupom a tam sa to potvrdilo. Takže Papradno. Tešil som sa vtedy a teším sa aj teraz, že som tu. Papradno som už aspoň trochu poznal. Bol som nejaký čas na fare v Považskej Bystrici, tak som sem chodieval spovedať a zastupovať, keď bolo treba.

Povedzte našim čitateľom a farníkom niečo o sebe.

Tak ako už všetci viete, volám sa Martin Hruška. Narodil som sa 21. februára 1983. Vyrastal som v malej dedinke, ktorá sa volá Medné a patrí do farnosti Lednické Rovne. Moji rodičia sa volajú Jozef a Mária. Mám dvoch mladších súrodencov – brata a sestru. Vyštudoval som Teologickú fakultu Univerzity Komenského. V roku 2010 som bol v Púchove vysvätený za diakona a 18. júna 2011 v Žiline som prijal kňazskú vysviacku. Pôsobil som vo far-

nostiach v Žiline, Varíne, Bytči, Považskej Bystrici a v Kysuckom Novom Meste.

Tým, že som vyrastal na dedine, tak aj moje záľuby vychádzajú z tohto prostredia – poľovníctvo, včelárstvo, chov domácich zvierat.

Ste u nás skoro tri mesiace, aké boli vaše prvé dni vo farnosti?

Od prvej chvíle sa tu cítim veľmi dobre. Bol som príjemne prekvapený záujmom vás všetkých. Hneď v prvých dňoch som sa stretol so starostom Papradna a starostkou Brvnišťa, pracovníkmi oboch obecných úradov, s vedením oboch základných škôl, domu dôchodcov, s hasičmi, folkloristami, poľovníkmi... Veľmi sa teším z úprimného záujmu o mňa a vašou ochotou spolupracovať s farnosťou.

Určite ste sa už trochu zorientovali v potrebách farnosti – tej duchovnej aj materiálnej. Aké sú vaše plány a predstavy?

Tak ako sme si už povedali na sv. omši. Blíži sa nám pekné výročie farského kostola, tak sa pustíme do jeho rekonštrukcie, hlavne čo sa týka maľovania interiéru i exteriéru, úpravy okolia a rekonštrukcie oplatenia. Ako som už s viacerými hovoril, potom by sme mohli vytvoriť miesto na stretnutie sa – pastoračné centrum, ktoré v tak veľkej farnosti chýba. Bol by som rád, keby každú nedeľu sme mali jednu svätú omšu pre rodiny s deťmi. Aby sme toto všetko dokázali uskutočniť a urobiť ešte omnoho viac, je potrebné, aby sme sa jeden za druhého a za všetky naše plány modlili. Nech sú Bohom požehnané.

Nebojím sa, lebo viem, že som tu

Svätá omša pri kaplnke vo Veľkom Brusnom

Sviatok Sedembolestnej Panny Márie, ktorú pápež Pius XI. vyhlásil v r. 1927 za hlavnú Patrónku Slovenska, si Slováci a Rímskokatolícka cirkev pripomínajú 15. septembra. Slováci k nej oddávna prechovávali osobitnú úctu i dôveru a veria, že ani teraz neprestáva orodovať za nás a s materinskou láskou sa stará o bratov a sestry svojho Syna.

Tento významný sviatok sme si aj u nás dôstojne uctili svätými omšami v oboch kostoloch našej farnosti, ale aj stretnutím veriacich na svätej omši v popoludňajších hodinách pri kaplnke vo Veľkom Brusnom zasvätenej Sedembolestnej Panne Márii. Zišlo sa tu okolo 300 ľudí nielen z Papradna, ale aj blízkeho okolia, aby zverili seba i svoje rodiny pod jej ochranu. Pán farár si uctil našu nebeskú Matku peknými slovami kázne, veriaci mariánskymi piesňami, ktoré spievali počas celého obradu. Hlboký dojem v zúčastnených zanechali a vohnali im slzy do očí piesne spievané počas svätého prijímania To Slovensko naše posiate horami a Podžiaranom zaspievaná pieseň Pod tým Brusným, autorom ktorej je Pavol Knapo. Po Pápežskej hymne a požehnaní nasledovalo občerstvenie pri družných rozhovoroch a potom sa ľudia naplnení pokojom a pokorou pobrali domov. (gb)

*Dodávame jednu strofu piesne Pod tým Brusným:
Sadne si tam na lavičku, modlí sa.
Vyprosuje Pána Boha, klaňa sa.
Prosí zdravje pre ženu a svoje dzecičky
a pre seba kúsek s toho maľučky.*

našiel veľa dobrých a ochotných ľudí, ktorí svoju vieru úprimne žijú a túžia sa dostať ešte bližšie k Bohu. Toto je moja priorita - na tejto ceste k Bohu vás sprevádzať a byť vám nablízku. Príďte kedykoľvek!

Moje číslo už majú asi všetci, ale pre istotu: 0911 912 332.

Ďakujeme nášmu pánovi farárovi za rozhovor a želáme mu veľa síl v uskutočňovaní svojich plánov a predsavzatí i veľa Božej pomoci. Nezabúdajme, že aj my máme pomáhať v budovaní našej farnosti – modlitbami aj svojou prácou. (ap)

Požehnanie novej hasičskej techniky.

Cintorín s novinkami

Na cintoríne v Papradne pribudlo za ostatný čas niekoľko novínok, ktoré majú zabezpečiť lepší komfort jeho návštevníkom. Prvým je zábradlie popri farskej záhrade. Druhým sú lavičky pri križi ako aj popri novom chodníku nad domom smútku. Okrem nich sa v blízkej dobe osadia aj lavičky na rozšírenú časť cintorína a popred kostol. Avšak najdôležitejšie zmeny sa dotknú nájomcov, ktorí chcú realizovať úpravy na hrobovom mieste. Po neustálych problémoch, svojvôli kamenárov a aj často neohľadupnosti nájomcov sa obec rozhodla riešiť problémy razantnejšie.

Pred každou úpravou je potrebné kontaktovať správcu cintorína, ktorý určí maximálne rozmery (dĺžku, šírku a výšku) hrobového miesta tak, aby sa nezhoršil prístup ostatným nájomcom a v ideálnom prípade sa vytvoril priestor na chodníky a lepšiu prístupnosť. Následne sa podpíše dodatok k nájomnej zmluve. V nej sú aj podmienky, kedy by obec mohla „stavbu“ zbúrať na náklady nájomcu (alebo zhotoviteľa) a aj pokuta 200 eur. Až po podpise dodatku sa môžu stavebné úpravy realizovať.

Správca sa nachádza na cintoríne vždy v utorok a štvrtok od 15.00 h do 16.00 h. V tom čase sa budú vykonávať fyzické obhliadky hrobových miest, ktoré by mali byť upravované.

Nebuďme sebeckí a nemyslíme iba na to, aby sme mali „pekné“ hrobové miesto za niekoľko tisíc, ale že sú tam aj ostatní nájomcovia, ktorí rovnako chcú upravené a najmä prístupné hrobové miesto!

Blíži sa Sviatok všetkých svätých, upravujeme preto miesta posledného odpočinku nielen vkusne, ale najmä s ohľadom na životné prostredie. Živé, prípadne sušené kvety urobia rovnakú službu ako ich umelé náhrady, ale pri ich výrobe a likvidácii netrpí naša príroda! Veď platíme desiatky až stovky eur za niečo, čo po zime často skončí v koši. A my tak vlastne kupujeme odpad!

OZNAM: Pred Dušičkami budú pracovníci obecného úradu lepíť na hrobové miesta nálepky, aby upozornili na koniec nájomnej zmluvy a na miesta, ktoré budú zrušené. (zb)

Postup pri akýchkoľvek stavebných úpravách na hrobovom mieste

1. kontaktovať správcu cintorína (0908 194 561)
2. fyzická kontrola hrobového miesta správcom
3. vypísať tlačivo a podpísať: nájomca aj zhotoviteľa
4. podpísanie tlačiva na obecnom úrade
5. realizácia stavebných úprav

Pozor:

Realizácia stavebných úprav je možná až po odovzdaní tlačiva na obecnom úrade!

Ukončenie činnosti káblovej televízie

Upozorňujeme občanov, že vzhľadom na neprimerané finančné náklady na prevádzku káblovej televízie v obci bude jej vysielanie budúci rok ukončené.

Ospravedlnenie

V minulom čísle Polazníka sa nám pri konečnej úprave podarilo urobiť chybu, ktorá bije do očí. V slove s mobilmi (Hurá, prázdniny!) sme usadili tvrdé y v článku zo ZŠ, kde sme nechtiac dali podnet na pobavenie školákom a rozhorčeniu autorky článku učiteľky G. Bulíkovej, ktorá s tým nemá nič spoločné.

V. Petriková

Vybavte si povolenie na odber vody zo studní

Obec Papradno ako orgán štátnej vodnej správy vás upozorňuje na prechodné ustanovenia § 80d ods.3 zákona 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov (vodný zákon).

Podľa tohto zákona každý, kto má studňu a chce ju aj naďalej využívať na odber podzemnej vody – pitnej alebo úžitkovej, musí **do 31. decembra 2020** uviesť svoju studňu do súladu s vodným zákonom a požiadať Obecny úrad v Papradne o vydanie nového povolenia na odber podzemných vôd. **Týka sa to všetkých, ktorí majú povolenie na odber podzemnej vody zo studne na dobu neurčitú alebo nemajú povolenie vôbec. Netýka sa to studní, z ktorých sa voda čerpá ručne.** Nové povolenia budú vydané na dobu najviac 10 rokov.

Tlačivo je na Obecnom úrade Papradno a na web stránke obce Papradno. K žiadosti treba priložiť situáciu umiestnenia studne a kópiu z povolenia na studňu (ak existuje).

Blížšie informácie poskytnete na obecnom úrade Papradno Anna Pozníková v úradných hodinách.

č.t.: 042/ 4393275, mail: anna.poznikova@papradno.sk.

Doklad o vývoze žumpy si treba odkladať

Novelou zákona č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách v znení neskorších predpisov sa zavádza dôslednejšia kontrola plnenia povinností vlastníka nehnuteľnosti so žumpou. Na základe novely je **takýto vlastník nehnuteľnosti nielen povinný zabezpečiť zneškodnenie žumpy odvozom do čistiarne odpadových vôd oprávnenou osobou, ale aj predložiť na výzvu obce alebo orgánu štátnej vodnej správy doklady o takomto odvoze za posledné 2 roky.** (ap)

Jesenné čistenie obce

Jesenné čistenie obce sa uskutoční **od 7.10. do 14.10. 2019.** Veľkokapacitné kontajnery budú umiestnené na obvyklých miestach.

Pozor! Zberný dvor bude od novembra otvorený **od 8:00 do 15:00** (pondelok – piatok) a v sobotu od 8:00 do 13:00.

Papradno má automatický externý (prenosný) defibrilátor

21. augusta bol v Centre sociálnych služieb obce Papradno (ďalej len CSS) odovzdaný do užívania nový defibrilačný prístroj. **Automatický externý defibrilátor (AED)** zakúpil sponzorsky **Ing. Milan Bibiš.** Keď sme sa ho spýtali, prečo investoval práve do tohto prístroja, povedal, že defibrilátor ešte v Papradne nemáme a je rád, ak bude slúžiť všetkým občanom. Prístroj slúži ako podpora pri resuscitácii – oživovaní – ľudí.

Prevádzka CSS je nepretržitá, AED je umiestnený na stene vo vstupnej chodbe CSS a je prístupný verejnosti 24 hodín denne.

AED je určený pre laickú verejnosť, ľahko sa ovláda, hlasovo zrozumiteľne usmerňuje (navádza) občana, čo treba robiť, je vždy pripravený a záchranca nemusí mať osobitné odborné vedomosti.

Pri odovzdávaní AED urobila Mgr. Eva Balušíková zo spoločnosti Falck krátke školenie prvej pomoci a použitia defibrilátora pre pracovníkov CSS aj zástupcov obecného úradu.

V prípade, ak človek prestane dýchať a treba ho oživovať (30 x stláčanie srdca a 2 vdychy), si záchrancovia môžu pomôcť aj elektrickými impulzmi defibrilátora.

Vyslovujeme vďaka Milanovi Bibišovi a želáme si, aby AED prístroj pomohol zachrániť veľa životov.

Ako postupovať pri preberaní AED:

1. občan – záchranca, ktorý pôjde po AED, volá na mobilné číslo CSS – **0904 005 007** a oznámi zdravotnému personálu meno a potrebu AED na záchranu života, (v nočných hodinách použije aj zvonček pri vstupných dverách),
2. pracovník nachystá prístroj, záchranca prevzatie AED potvrdí **podpisom v evidencii použitia AED,**
3. po použití bude AED vrátený späť CSS, ktorý AED pripraví na ďalšie použitie. (ap)

Posledné jaseňy

Jaseň štíhly, alebo po našom len jaseň, Podjavorníkom kedysi vraj nebola tradičná drevina. Najrozšírenejšie stromy tu vždy boli ihličnaté: smrek obyčajný (svrčina) a jedľa biela (jedľa) a listnatý buk lesný (buček). Tiež vraj v starých časoch bol pomerne rozšírený brest, ktorý v súčasnosti už takmer nevidno. Jaseň sa však údajne objavil až neskôr ako tzv. náletová drevina, ktorej semienko odniekiaľ doviaľ vietor a ktorú pôvodne vraj považovali za podradné drevo. V časoch, keď môj dedo bol malým chlapcom, niekedy na konci devätnásteho storočia vraj bol jaseň u nás veľmi vzácnym a rástol len riedko. Neskôr jaseň u nás asi našiel vhodné prostredie, lebo sa postupne dosť rozšíril, a našiel uplatnenie aj u domácich majstrov pre hospodárske účely, napríklad ako násady do ručného náradia, zuby do drevených hrablí, časti drevených furmanských saní a povozov. Tiež v novších časoch našiel uplatnenie u stolárov pre peknú kresbu dreva a pre jeho tvrdosť a húževnatosť. V neposlednom rade sa stal obľúbeným aj ako palivo pre jeho ľahkú štiepatelnosť a výbornú výhrev-

nosť. Jaseň sa skrátka z neobľúbenej náletovej dreviny časom stal obľúbeným stromom. V každej podjavorníckej osade bolo za starých čias niekoľko košatých jaseňov a líp. Pôvodne možno slúžili aj ako tieň pred páliacim slnkom alebo ochrana pred ničím, alebo niekým. Listy z týchto stromov používali aj ako krmivo alebo podstielku pre dobytok. A ľudia tiež vraj verili, že do jaseňov neudierajú blesky, preto ich možno sadili alebo len nechali vyrásť v okolí chalúp v osadách. Postupne z nich vyrástli obrovské stromy a vzhľadom na to, že neexistovala tak bežne mechanizácia v podobe motorových píl a traktorov ako v súčasnosti a nedalo sa s ňou dostať pomedzi chalúčky, stromy sa stávali ešte väčšie a košatejšie. Tak v osadách vyrástli obrovské sto a viacročné kolosy, ktoré sa zvyčajne vyrezali až v nedávnom čase pomocou mechanizácie. Tak to bolo aj v našej osade. Všetky jasene museli postupne vypáliť, lebo sa stávali nebezpečné pre chalupy a usadlosti. Zostal len jediný. Na našom dvore. Postupne tiež z neho vyrástol poriadny kolos. Aj keď nás už dlhý čas viacerí dobromyseľne upo-

ČERIEPKY z Podjavorníka

zorňovali, že ho treba dať dolu, lebo sa stáva nebezpečný pre okolie, my sme si ho stále chceli pestovať ako prepojenie s generáciami, ktoré tu žili pred nami, a stále sme sa nevedeli odhodlať. Až to jeden rok príroda vyriešila za nás: jasene dostali akúsi chorobu a začali vysychať. Tak vyschol aj posledný jaseň v našej osade a z obavy pred ohrozením chalupy musel padnúť. Pamiatka – nepamiatka, posledný jaseň, ktorý postojacky a potom aj poležiaccky vyzeral ako riadny kus, skončil ako nevelká kôpka palivového dreva a nakoniec skončí ako malá hŕba popola... Ostatné jasene v okolí po vyschnutí padajú ako vypálené sirky. Je možné, že tak, ako jaseň u nás zažil svoj rozvoj a obľúbený čas, postupne zanikne. A s globálnym otepľovaním sem priletia iné náletové dreviny, ktoré sa neskôr stanú obľúbené... Také jasene, ako som Podjavorníkom zažil medzi stromami,

som tu poznal aj medzi ľuďmi. Takých ľudských jaseňov tu bývalo v starších časoch neúrekom. V poslednom čase vnímam Podjavorníkom určitú symboliku. Tak ako vysychajú a padajú posledné staré stromy – jasene, tak padajú aj poslední starousadlíci, ktorí sa dožili úctyhodného veku. Skoro ako tie jasene. Tých, ktorí ešte zostali, tých zo starých ľudských jaseňov by ste teraz možno spočítali na prstoch jednej ruky... Tí, čo už odišli, nech teda navždy odpočívajú v pokoji a tí, čo s Božou pomocou silou vôle a dobrého koreňa ešte stále trpčia, nech žijú do 100 rokov. V poslednom čase si spomínam na niekoľko ľudských jaseňov s obdivuhodnými osudmi. Tieto ľudské jasene v tomto roku ukončili svoju púť na tejto zemi. Ich životy vyschli navždy ako korene ich drevených súputníkov... Ale o nich nabudúce, aby ma zas nehrešili, že je to *moc duhé*.

J. Trulík

Nebezpečenstvo číha aj na našich obyvateľov

Okrem vlkov a rysov vyskytujúcich sa v našich osadách v Javorníkoch sa po dedine potuluje i medvedica Ema, ktorá je od apríla po odchyte označená telemetrickým obojkom. Správa CHKO neodporúča obyvateľom približovať sa k

nej, prípadne ju prenasledovať za účelom fotografovania či natáčania videa. Z dôvodu vlastnej bezpečnosti ďalej odporúčajú ľuďom nezdržiavať sa v jej blízkosti pri jej spozorovaní v prírode. Nejde síce o agresívneho jedinca, no pri nerozvážnom prístupe človeka je ťažké predpokladať, ako medvedica zareaguje.

V Javorníkoch sa medveď donedávna vyskytoval len sporadicky, no za posledné dva roky je tu evidovaných až 5 jedincov. A čo už iste všetci viete: medveď sa zatúlal (či zablúdl?) aj do našej dediny. V nedeľu 15. septembra okolo 21:30 ho videli naši občania (dôkazom je i video) pri potravinách u Žilínčika a odtiaľ sa rozbehol Pod Kremnicu pravdepodobne do Medvedzieho, kde U Jánoškvo zničil úl. Medvedicu s tromi mladými zaznamenali už aj v obciach Domaniža, Podmanín, Dohňany – v celej oblasti Strážovských vrchov. V katastrálnom území týchto obcí majú hlásené výskyt medveďa hnedého, o čom svedčia aj zábery na fotografiách a nahrávkach z fotopascí. Upozorňujeme všetkých našich občanov, chatárov i návštevníkov obce, aby pri voľnom pohybe v prírode zvýšili opatnosť, boli ostražití a o tejto skutočnosti informovali i svoje deti a známych.

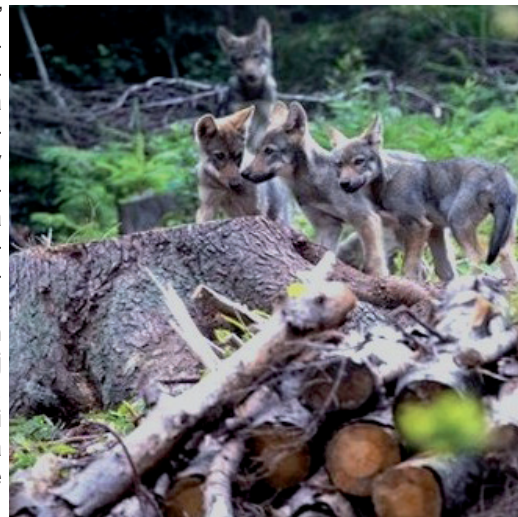
(dm)

Výnimočný úkaz v Javorníkoch

Po 30 rokoch od doby ich návratu v deväťdesiatych rokoch minulého storočia sa na slovensko-českom pohraničí narodilo 7 malých vlčat. Vlci sa u nás usadili v priebehu minulého roka. Informácie o nich máme vďaka monitoringu Hnutia DUHA z Českej republiky (ochráňárom životného prostredia pozn. red.), expertom z Poľska a spolupracovníkom zo Slovenska. Dana Bartošová z Chránenej krajiny oblasti Beskydy pre idnes.cz uviedla, že na prítomnosť vlčej rodiny by mali brať

ohľad aj chovatelia hospodárskych zvierat na horských samotách a najmä v noci zabezpečovať ovce, kozy a teľatá, a tak predchádzať konfliktným situáciám. V našich horách sa vyskytujú aj medvede a rysy. Budte preto veľmi opatrní a do lesa nikdy nechodte sami.

(dm)

Cez leto sme toho zažili...

Ked' sa tisnú slzy radosti

Keby ste to náhodou nevedeli, tak Papradno je Dedinou roka 2019. Hoci táto správa obletela celý internet, rôzne noviny či správy v televízii, stále sa dá dookola počúvať. Aj keď sme v to až tak veľmi neverili, veď bolo tento rok zapojených až 23 obcí, je normálne, že každý v kútiku srdca dúfa, že by sme mohli niečo vyhrať. Ale hlavnú cenu? Povieť vám, je to neskutočný zážitok a ešte teraz vyskakujem od radosti a slzy sa mi tisnú do očí, keď si spomeniem na moment, keď vyhlásili na Radvanskom jarmoku Papradno za Dedinu roka 2019. Aj sme si schuti zaspievali to naše Papradno, Papradno, aby aj ostatní okolostojáci vedeli, že to sme my. Legendárna obec. Tak to povedal Roman Bomboš, ktorý celú súťaž moderoval. Tak, obyvatelia legendárnej obce Papradno, som na nás všetkých nesmierne hrdá, že sme mohli byť pri takejto významnej udalosti, ktorá ešte viac posunie tú našu malú – veľkú obec do povedomia. Aj keď nás čaká ešte veľa práce, určite to spoločnými silami zase všetko zvládneme.

Vo Východnej

A čo všetko sme stihli, odkedy sme sa naposledy „počuli“? Maratón letných vystúpení pokračoval na jednom z najväčších festivalov na Slovensku – vo Východnej. Bolo nám cťou, že sme aspoň niektorí mohli vystupovať v programe dvoch Jurajov Jakubíkovcov z Hvozdnice (otca a syna) z dolín Javorníkov. Motívom boli hranice – existujúce i pomyselné. O tom, že je možné prekonať hranice medzi generáciami i rôznymi prístupmi v spracovaní bohatého kultúrneho dedičstva našich predkov, presvedčili všetkých folklórne skupiny a súbory od Púchova až po Veľké Rovné, žijúce v dolinách Javorníkov. Folkloristi z dvoch samosprávnych krajov majú jedno spoločné – lásku ku kultúrnemu dedičstvu, na ktoré sú právom hrdí. 150 účinkujúcich predstavilo nezabudnuteľný program, ktorý u všetkých zanechal hlboký zážitok. Diváci si mohli pozrieť, ako sa u nás

žilo od jari do jari, no zažili aj prehliadku krásy – krojový sprievod účinkujúcich, počas ktorého boli vysvetlené rozdiely v typoch ľudového odevu, čo nosili naši predkovia v jednotlivých oblastiach Javorníkov. Verím, že s týmto programom budeme ešte niekde vystupovať, aby sme mohli zopakovať túto krásnu myšlienku.

V Marikovej

Po Východnej sme sa vybrali ku kamarátom do Marikovej. A nielen my. Aj deti z Podžiarančeka si zase vyskúšali krásu marikovského amfiteátra. Vystupujúcich bolo neúrekom, ľudí ešte viac a o dobrú náladu nebola veru núdza. Vždy tam radi chodíme a nebolo tomu inak ani tento rok. Aj sme sa „pohádali“ s FSK Bukoviny a FSK Javorníček, ako sa spieva pieseň Štyri chodníčky pod Javorníčky, lebo veď u nás sa to „odjakživa spjevá takto“, ale sme si spolu aj dobre zaspievali, a tak sa „udobrili“. Krásny program uzavrel FS Železiar z Košíc, ktorý spracoval aj piesne z nášho regiónu, a tak sme si mohli vypočuť aj dve piesne od nás v ich podaní. A musím povedať, že sa im to naozaj podarilo a bolo ich radosť počúvať. Už len dúfam, že myšlienku, ktorú vyslovil ich vedúci Vlado Urban, spoločne si zaspievaj, niekedy naozaj zrealizujeme.

Týždeň po Marikovej sme sa vybrali na opačnú stranu, cez kopec do Hvozdnice. Oslavovali hody, preto si vybrali hodový program. No a bez tých „našich cahavých“ to nešlo, aj tie sme im zaspievali, no spoločne sme sa zase zasmiali na Oharici prevídhernej, ktorú sme pripravili na naše hody v roku 2017. Aj som sa trochu bála, či si ešte toľké náročné piesne budeme pamätať, ale nemala som sa čoho báť. Všetko išlo ako po masle a tak, ako sme pobavili vás, pobavili sme aj ich a veru neviem, či sa k nim aj o rok nevrátíme s ďalším našim programom.

Trochu oddychu

August bol konečne pre nás oddychom od vystúpení. Ale nemyslíte si, že sme sa nevidali. Hoci nie na skúškach, ale dobiehali sme naše spoločné rodné stretnutia, ktoré mávame

dvakrát do roka. Minulý rok sme to akosi nestihli, tak sme si tento rok vybrali rovno dve letné posedenia. Najskôr sme sa vybrali k Eme na ranč, kde nám spolu s manželom pripravili fantastickú pizzu, týždeň potom zase na tradičné Ozveny Brusňanskú dolínú ku Kaprálikovcom na výborný guláš. Hlasivky sme riadne precvičili, naučili sme sa novú pieseň na hody a ani sa nám domov veľmi nechcelo ísť. Som nesmierne rada, že aj po toľkých rokoch dodržiavame takéto zvyky, a hlavne, že nám je spolu stále takto dobre. Aj keď sme my oddychovali, deti sa vybrali na Praznovské folklórne slávnosti, kde naozaj bodovali. Na javisku predviedli krásny program, ktorý potešil oko aj ucho a zlepšil náladu. Som veľmi rada, že nám rastú ďalší nádejní Podžiaranci. A, aj keď nechcem veľa prezrádzať, verím, že na vianočnom koncerte budeme mať pre vás ďalšie pekné prekvapenie.

September je tu

Neviem, ako je to možné, ale tohtoročný september je taký bohatý na vystúpenia, ako sme ešte asi nezažili. Kalendár mi hovorí, že skoro každý víkend niekde sme, ale som rada, že zase aj doma budeme môcť zaspievať. Hneď prvého septembra sme dostali pozvanie k susedom na Píšťalkárske Brnište a opäť sme ho radi prijali. Aj nejakú tú scénu sme mali, kde hlavne Ema fantasticky predviedla svoje rečnícke umenie. Tak sme sa aj my na javisku smiali, keď spustila... Jednoducho krásna! Aj kamaráta zo Zem

spieva Maťa Repáňa sme tam stretli, vystískali, strach koľko fotiek urobili a hlavne si aj s ním skvele zaspievali.

Do Hvozdnice

Týždeň po tom, ako už určite tušíte, sme sa vybrali do Banskej Bystrice. No nielen preto, aby sme boli pri vyhlasovaní výsledkov súťaže Dedina roka 2019, ale aby sme si tam aj zaspievali. Boli sme súčasťou galaprogramu Roduverní, ktorý by mal byť niekedy odvysielaný na RTVS, ale aj programu Andrejky Jágerovej Zvon. S týmto programom sme vystupovali už na MFF Myjava a FF Východná a vždy zanechal v nás, ale aj divákoch hlboký zážitok. O tom, že i teraz stál za to, hovoria aj Andrejkine slová... „Kedy si to zase zopakujeme?“ No, neviem. Žeby niekedy u nás v kostole? Možno sa to podarí a aj vy budete môcť vidieť tento program. Zvony zvonili a zvoní pri rôznych príležitostiach, preto sa počas tohto programu presúvame po jednotlivých slávnostiach v kostole, no aj tých smutnejších udalostiach. Ale aj napriek tomu (alebo vďaka tomu?) je tento program nezabudnuteľný.

Asi som toho zase veľa popísala, čo? Len keď u nás sa toho stále toľko deje... Tešíme sa na ďalšie vystúpenia či už u nás, alebo inde. Na celoslovenskú súťaž v Habovke, ktorá bude v novembri, a ešte viac na Ondrejovské hody, na ktoré vás srdečne pozývame. Určite bude veselo. A už len jednu vec som chcela... Aj naše ❤️ bije pre Papradno.

(Ij)

Kadáčik

Meno Kadáčik sa začalo v našej obci objavovať v druhej pol. 19. stor. Toto meno sa k nám dostalo pravdepodobne z Kotešovej. U nás v Papradne bolo niekoľko Kadáčikovcov, ale meno sa už pravdepodobne vytratilo. V 60. rokoch (19. stor.) býval u nás Peter Kadák, pomocný notár. Okrem toho bol aj poľovníkom. Vo svojej notárskej práci vraj robil majetkové podvody, najmä v zápisoch súkromných pozemkov. V pozemnoknižných zápisoch, ktoré sú uložené v archíve, vidieť jeho zásahy. V mnohých prípadoch svojvoľne preškrtnol meno majiteľa a prepísal na iného, ba aj na seba. Stihol ho za to trest. Na jednej poľovačke v Kýčere, či už vlastnou neopatrnosťou, alebo neopatrnosťou jeho spolupoľovníkov, puška vystrelila a zabila ho. Vína sa zvalila na mŕtveho. Ako sa to stalo naozaj, pravdu sa nikto nikdy nedozvedel. Dodnes sa medzi ľuďmi spomína, ako tesne pred nešťastím počul Kadák vyhrávať v Kýčere muziku. „*Počujte, len počujte, ako tá muzika krásne vyhráva,*“ hovoril svojim kamarátom poľovníkom. Tí sa obzerali, aj počúvali, ale nepočuli nič. Až nakoniec zaznela rana a Kadák bol mŕtvy. **(Podľa Š. Meliša)** Kadáčikovci neboli u nás nikdy rozvetvení. V druhej pol. 20. stor. u nás žila vlastne len jedna rodina, a to Karol Kadáčik s manž. Františkou Jurdíkovicovou. Mali dvoch synov – Františka a Viliama. V Papradne zostal len František, Viliam odišiel do Považskej Bystrice. František sa oženil s Ľudmilou Harišovou (bola dcérou Vendelína Hariša a Heleny Kurnocíkovej), s ktorou mali jedného syna a tri dcéry. František zomrel v roku 1972 a v roku 1978 aj syn Pavol, ktorého zrazilo auto. Bol slo-

bodný a mal len 28 rokov. Dcéry Anna a Emília z Papradna odišli, a keďže manželka Ľudmila zomrela v roku 2007, meno Kadáčik v súčasnej dobe zostalo u nás len najmladšej dcére Marte. A teda sa z Papradna celkom nevytratilo.

Kališík

Pred rokom 1800 sú záznamy o mene Kališ, ale aj Kalich. Tvar mena Kalich sa dodnes zachoval v názvoch Kalichovci – U Kalichov, čo bol názov zaniknutej letnej osady v Jastrabí. V roku 1855 sa v Papradne uvádzajú: č. d. 84 vlastní Ján Kališík, č. d. 85 Marek Kališík a č. d. 86 Ján Kališík Hefúrik. V roku 1874 bývajú v Múdro grunte: Ján Kališík, Jozef Kališík a Martin Kališík. Tento rod trvá u nás dodnes. Prvý nositeľ tohto mena k nám mohol prísť z Čiech, kde bolo mnoho vyznávačov kalicha, čiže husitského či bratrického náboženstva (kališníci). A vykonával u nás aj strážcu lesov, o čom svedčí jeho prezývka Myslivec, čo je český výraz pre horára. Iní Kališici mali prímenia Kališík – Algún a Kališík – Adámek. **(Podľa Š. Meliša)**

V súčasnosti žije u nás s menom Kališík **12 osôb**. Sú to potomkovia rodín Štefana Kališíka, Jána Kališíka a Františka Kališíka. Štefan Kališík a Františka Šmulíková boli rodičmi synov Adama a Ignáca. Kým po Adamovi, ktorý dostal prímenie Adámek, žije dnes v Papradne len dcéra, v. Váchalíková, po Ignácovi zostali dve rodiny. Adam a Mária Bundzíkova mali päť dcér a jedného syna. Syn zomrel slobodný a dcéry, okrem najmladšej Marty, sa vydali mimo Papradna. A tak

Najznámejšie rody v Papradne

Štefan Kalník so synom Karolom.

po smrti manž. Márie v roku 2015 sa meno Kališík z tejto rodiny vytratilo. Druhý Štefanov syn Ignác bol známy pod prezývkou Myslivec. Bol ženatý dvakrát. S prvou ženou Máriou Zboranovou mal syna Ambróza, s druhou ženou Paulínou Zábojníkovou syna Pavla. Ambróz zomrel v roku 2010, v Papradne po ňom zostala manž. Anastázia Akajíková, syn Jozef s rodinou aj dcéra Mária, v. Klabníková. Pavol zomrel v roku 2004, jeho žena Marta Šamajová v roku 2011, ale v Papradne žije ich dcéra Marta so synom.

V rodine Jána Kališíka sa narodili tri deti – Karol, Ivan a Kamila. V Papradne zostal len syn Karol, ktorý mal s manž. Viktóriou Moravíkovou dve deti. Karol aj Viktória už zomreli, ale obe ich deti žijú v Papradne. Dcéra, v. Klabníková, aj syn s rodinou. Po Františkovi Kališíkovi a Paulíne Balušíkovej žije u nás ďalšia rodina Kališíkovcov – Ľudovít Kališík s manželkou a vydatou dcérou. A ak načrieme ešte do dávnejšej minulosti, František bol synom Jána Kališíka a Anny Kaprálikovej.

Kalník

Je to starý rod v našej obci. Pôvodne ich meno asi znelo Kalný. Podľa našej tradície mu pridali koncovku – ík a stal sa z neho Kalník. Už v roku 1770 žijú u nás Juraj Kalník a Ján Kalník, asi bratia. Ján a Juraj sú známi aj z neskorších zápisov. V roku 1855 sa spomína Juraj Kalník, Jozef Kalník a Jozef Kalník Hoblík, ktorý bol asi stolárom. V roku 1874 v Turkoviech grunte bývajú: Juraj a Jozef Kalník a v Hodoňovciach hoštáku Juraj, Vendel a Jozef Kalník. Kalníkovcom prischla neslušná prezývka Prdzík, ktorá je veľmi stará, veď už v roku 1725 sa spomína Prd-

činec. Za prvej Československej republiky, za prvého Slovenského štátu i neskôr žil u nás Juraj Kalník, známy tesár. Staval drevené domy nielen u nás, ale aj na Liptove. Kalníkovci sú v Papradne dodnes. **(Podľa Š. Meliša)**

V nedávnej minulosti žili u nás dve rodiny Kalníkovcov. Jedna mala spomínanú prezývku Prdzík, druhá Hevúc. Obidve rodiny bačovali v Hornom Križovci. Ku Kalníkovcom patrili štyria bratia – Ján, Juraj, Štefan a František. Ich rodičmi boli Juraj Kalník a Karolína Palková. Ján aj František zomreli slobodní, Ján už v roku 1959 a František v roku 1983. Juraj a Mária Hanajíková mali jedného syna Vojtecha, Štefan a Mária Miniaríková tiež len jedného syna Pavla. Pavol zomrel pomerne mladý, slobodný. Vojtecha, viac známeho ako Bélo Kalník, si pamätáme ako šikovného obchodníka. Stal sa vedúcim *nášho obchodného domu, v ktorom bolo dostať všetko*. S manž. Filoménu Jánošíkovou mal len dcéry. Kalníkovci Prdzovci boli šikovní tesári. Z nich najväčšiu stavebnú činnosť mal Juraj Kalník ml. Už v 20. rokoch 20. stor. staval podľa stavebných plánov, ktoré si zhotovoval sám. Nakreslil a postavil viac ako tridsať drevených domov. Je zaujímavé, že ako tesár sa spomína aj jeho otec Juraj (nar. 1873), s ktorým pravdepodobne začínal. Jurajov brat Štefan sa dostal vo Francúzsku do cudzineckej légie, ale po návrate pracoval tiež ako tesár.

Druhá rodina Kalníkovcov s prímením Hevúc patrila Štefanovi Kalníkovi a Anne Mikudíkovej. Z ich detí, Štefan, Ignác, Terézia, Júlia, Mária a Karol, zostal v Papradne len syn Karol. Ostatní odišli – Štefan do Topoľčian, Ignác do Nového Jičína, Terézia do Brvníša, Júlia do Šebešťanovej a Mária do Považskej Bystrice. Karol zomrel už v roku 1976, jeho manž. Ľudmila Gablíková v roku 2001. Spolu mali tieto deti: Annu, Jána, Oľgu, Karola, Helenu a Štefana. Z nich v Papradne bývajú Ján, Karol a Štefan, v Považskej Bystrici Anna a Oľga, Helena v. Možutíková zomrela. Ján a Karol sú slobodní, a tak spolu so Štefanovou rodinou (manž. a tri deti) žije u nás v súčasnej dobe **7 Kalníkovcov**.

Pavol Kadáčik v prvom rade druhý zľava.

Kaprálík

Kaprálík sa spomína v jednej starej listine už v roku 1764 ako prisažný člen v obecnej rade. Bol to Jano Kaprálík. V roku 1770 sú medzi poddanými zapísaní Martin a Jano Kaprálík a títo sú zapísaní aj v neskorších rokoch. Rok 1855 má zmienku o Martinovi a Mikulášovi Kaprálíkovi. V roku 1874 v Martoviech grunte žijú Martin a Jozef Kaprálík, v Hájnoviech grunte Martin, Ján a František Kaprálík a v Kontiloviech grunte Jozef Kaprálík. Vo Vaškoviech grunte sú zapísaní Jozef, Ján a Vendel Kaprálík, v Múdrogrunte Katarína, Martin, Jozef, Mária a Ján Kaprálík. Bol to teda rozšírený rod a v Papradne trvá dodnes.

S menom Kaprálík ako tieň už vyše 200 rokov ide prezývka Sršník. Zdá sa však, že meno Sršeň má starší pôvod. Veď už v roku 1587 sa valach Sršeň, ktorý býval v Marikovej, vysťahoval na Moravu. A možno z Marikovej prišiel aj k nám. Sršňovci sa ďalej spomínajú v roku 1770, a to Ján Sršník a v roku 1780 opäť. V roku 1855 bývajú v Papradne Marek a Eliáš Sršník. Kaprálíkovi a Sršníkovi, to je aj dnes to isté, jeden rod s dvoma menami. Že tie dve mená patrili k sebe dávno, svedčí viacero zápisov Kaprálík – Sršník. Kaprálíkovi mali svoju letnú osadu vo Veľkom Jastrabí – U Sršňov, kde dodnes stojí jedna zachovaná drevená chalupa. **(Podľa Š. Meliša)**

Sršníkovci sa spomínajú aj v knihe Š. Meliša Mince v základoch domov: „Sršňovci sú v Papradne starý rod a sú vetvou rodu Kaprálík. Sršeň, Sršník je dnes iba prezývka. Bývali na dolnom konci obce v Múdrogrunte. Pri búraní domku našli sa tam 3 možno až 4 mince. Dve mince boli medené, jedna strieborná 1-grajciar 1812. Pred rokom 1800 spomínajú sa medzi poddanými obce Papradno Jano

Sršník a Štefan Sršník. Jednému z nich patril novopostavený domček. Ktorému? Obaja bývali v Múdrogrunte. V roku 1855 sa spomína v listine majiteľov domov, že v dome č. 76 býva Marek Sršník a Eliáš Sršník. Dnes je na mieste zburaného domku malá stavba, dielňa alebo garáž. Všetky mince, uložené do základov domu č. 76, patrili Františkovi II. (1792 – 1835). Tento dom teda postavili Sršníkovi – Kaprálíkovi po roku 1812, pravdepodobne 1812 – 1816.

Z pôvodne početných Kaprálíkovcov je dnes oficiálne na trvalý pobyt v Papradne prihlásených len **5 osôb** (býva ich viac). Kaprálíkovi, ktorí tu dnes žijú, majú svojich predkov v rodinách Juraja Kaprálíka, Jána Kaprálíka a Jozefa Kaprálíka. Príslušníci rodiny Juraja Kaprálíka dostali prímenie Juríkovi (Jurika, Juríčka). Patrili k nim Stanislav, Bohuš, Emil, Matilda a Emília. Okrem Emila žili všetci v Papradne. Známy bol najmä Stanislav, zverolekár, ktorý u nás liečil všetky choré zvieratá. Jeho žena Terézia Wdufková bola učiteľkou v dolnej MŠ, v rokoch 1979 – 1980 jej riaditeľkou a v škôlke pracovala ešte aj na dôchodku. Keď sme sa našej dcéry, ktorá tiež chodila do dolnej MŠ, pýtali, ktorá učiteľka v škôlke je najlepšia, povedala: „Súdružka babka“. To znamená, že to s deťmi vedela a tie ju mali rady. Dve deti Stanislava a Terézie v Papradne nezostali. Z Bohušovej rodiny žije v Papradne dcéra Jozefína, v. Belušíková, a Patrik (Paťo) Kaprálík s rodinou, obaja aktívni členovia FSČ Podžiaran.

Z detí rodiny Jána Kaprálíka a Kataríny Grajcaríkovej – Kamil, Ján, Jozef a Helena, žijú v Papradne len potomkovia syna Jozefa. Jozef a Agneša Lorencová (volali ju Východniarka) mali tieto deti: Jozefa, Milana, Ľubicu, Danu a Maroša. Milan sa odsťahoval do Šebešťanovej, Jozef zomrel v roku 2016, a tak

v súčasnej dobe z tejto rodiny s menom Kaprálík zostali u nás len najmladší Maroš s rodinou a Jozefova manželka Alena Vaštíková.

Z rodiny Jozefa Kaprálíka, ktorého volali Paľcoviech, nájdeme dnes v Papradne už len dve dcéry: Máriu, v. Hrebičíková, a Filoménu, v. Palková. Jozef Kaprálík a Veronika Smädišová mali okrem týchto dcér ešte Františka, Ľudovíta, Alžbetu a Kamilu. Jozefov otec bol tiež Jozef a matkou Verona Hlušková.

Kľudaj

Meno je u nás dávno. V roku 1770 je medzi poddanými zapísaný Ján Kľudajík, v roku 1780 Jano Kľudaik. V roku 1874 bývajú v Holienkoviech grunte Ján, Eva a Martin Kľudaj. Svoju letnú osadu – Kľudajovce, mali v Medvedzkej doline. Zdá sa však, že toto meno sa od nás vytráca. **(Podľa Š. Meliša)** Náhodou sme si prečítali článok Milana Grupáča (spisovateľ, menovec nášho bývalého starostu), v ktorom sa zamýšľa

Veronika Kapráliková – Smädišová s dcérami.

v Papradne, ako aj u farára papradnianskeho....“ Potvrďuje to pravdivosť tvrdenia, že meno Kľudaj je u nás dávno, a tiež, že naši ľudia „ve svece“ dokázali zastať aj iné, nielen poľnohospodárske práce.

V roku 1916 sú v zozname obyvateľov Papradne uvedení: na č. d. 333 Kľudaj Ján a na č. d. 334 Kľudaj Jozef (číslovanie z roku 1912). Ján Kľudaj a Paulína Vaštíková vychovali päť detí – Ignáca, Alexandra, Karolínu, Reginu a Hermínu. Alexander s manželkou Karolínou Trnčíkovou zomreli bezdetní, ale Ignác a Helena Strašíková mali troch synov – Jaroslava, Ladislava a Milana.

Alexander Kľudaj s manželkou Karolínou.

nad likvidáciou kultúrneho dedičstva v minulom režime. Konkrétne v ňom popisuje odstránenie prvej čadčianskej fary z roku 1778. Článok nás zaujal preto, lebo sa v ňom spomína meno Kľudaj. Dozvedeli sme sa, že v kanonickej vizitácii z roku 1823 o tzv. farskej čeladi biskup Jozef Wurm píše: „Farár drží vo svojom dome kuchárku, 35-ročnú vdovu po nebohom Martinovi Kľudajovi pôvodom z Papradna, ktorá slúžila u viacerých gazdov

Ani jeden z nich v Papradne nezostal. Jozef Kľudaj a manželka Mária Fortuníková mali len syna Františka. Františkovou ženou bola Agneša Šamajová, ale o ich deťoch nemáme záznamy. Z pôvodných Kľudajovcov sa teda v Papradne meno nezachovalo, ale zo Stupného sa k nám prisťahoval Michal Kľudaj (vodič autobusu), ktorý tu žije aj s rodinou, manželkou a dvomi deťmi.

Magda a Ambro Balušíkovci

Zľava: Jozef Kaprálík, Ľudovít Umrian, František Bundzík, Ján Váchalík-Galvoť, Ľudovít Tarožík, Ondrej Balušík, Ondrej Ganádik.

ZŠ s MŠ Papradno

Materskú školu v školskom roku 2018/2019 navštevovalo v štyroch triedach 79 detí, o ktoré sa staralo 10 zamestnancov, z toho 8 pedagogických a dve nepedagogické zamestnankyne. Spolupracovali sme s CPPPaP a s logopedičkou Dagmar Martinovou.

Počas celého školského roka každý pondelok deti tancovali Hip – Hop pod vedením učiteľky Jarmily Hrubej zo Súkromnej tanečnej školy Stella a s nacvičeným programom vystupovali na karnevale a v KD pri príležitosti Dňa matiek. Niektoré deti sú aktívnymi členmi DFSK Podžiaranček.

MŠ je dobre vybavená učebnými pomôckami a didaktickou technikou. V tomto školskom roku boli z príspevkov na deti, ktoré majú jeden rok pred plnením školskej dochádzky, zakúpené: učebné pomôcky, výtvarný a pracovný materiál, tlačiarne, náplne do tlačiarň, motýlia záhrada, doprava na exkurziu do Bojníc a plaváreň. V materskej škole sme organizovali život detí s rešpektovaním vekových a individuálnych osobitostí detí. Poskytovali sme deťom priestor pre pokojný, bezpečný, zmysluplný, aktívny a tvorivý pobyt v materskej škole. Denný poriadok obsahoval nasledovné organizačné formy dňa: *hry a hravé činnosti, edukačné aktivity, pohybové a relaxačné cvičenia, pobyt vonku, odpočinok, činnosti zabezpečujúce životasprávu a pitný režim*. Pri striedaní denných činností sme rešpektovali: pravidelnosť, dôslednosť, optimálny biorytmus, bezstresové prostredie. Akcent sme kládli na starostlivosť o zdravie detí.

Z mnohých aktivít, ktoré sme pripravili pre deti, spomenieme: Šarkaniáda, Krásy jesene – tvorivé dielne detí s rodičmi, slávnostné otvorenie technickej škôlky, divadelné predstavenie Guľko Bombuľko, vianočné pásmo - Jasličková pobožnosť, karneval s rodičmi v KD, návšteva písňalkára Jozefa Pobočička, zimná olympiáda, návšteva poľovníka Miroslava Burdeja, beseda s autorkou knihy Húsky, divadelné predstavenie Tik – tak, exkurzia na hospodárskom dvore - Farma Papradno, Deň matiek v KD i DSS Papradno, bublinkové predstavenie, predplavecká príprava III. a IV. triedy, Nočná MŠ, celodenný výlet do Bojníc, Školská akadémia a mnohé ďalšie.

V tomto šk. roku bude MŠ navštevovať 72 detí v štyroch triedach, z toho 22 predškolákov. Pracovať s nimi bude 8 pedagogických a 2 nepedagogické pracovníčky.

Helena Gardoňová, zástupkyňa pre MŠ

Začiatok nového školského roka je čas aj na bilancovanie toho uplynulého

Základnú školu v školskom roku 2018/19 ZŠ navštevovalo 181 žiakov v 9 triedach. ZŠ s MŠ pracovala pod vedením Mgr. Heleny Janasovej, riaditeľky školy, Mgr. Ľubice Sokolíkovej, ZRŠ pre ZŠ, a Heleny Gardoňovej, ZRŠ pre MŠ. Čo najviac vedomostí sa žiakom snažilo odovzdať 18 učiteľov, z toho 5 na znížený úväzok, a 12 správnych zamestnancov, z toho 6 na znížený úväzok, sa staralo o ich príjemný pobyt v škole. V populudňajších hodinách sa mohli realizovať v dvoch oddeleniach školskej družiny, v 10 záujmových krúžkoch i v ZUŠ I. W. Kráľ (výtvarný odbor) a v súkromnej ZUŠ manželov Kardošovcov (hudobný a tanečný odbor) a mali k dispozícii školský športový areál nielen cez školský rok, ale i počas prázdnin.

Žiaci sa počas školského roka zapájali do mnohých aktivít poriadaných školou a reprezentovali školu na verejnosti hodnotným kultúrnym programom na akciách, ktoré poriadal Obecný úrad v Papradne. Zapojili sa aj do vedomostných a športových súťaží a olympiád: Nina Zboranová, žiačka 9. ročníka, získala v národnom kole výtvarnej súťaže Galéria talentov – cena J. Bakossa 1. miesto, v literárnej súťaži Poetický Púchov obsadila Martina Balušiková (8.roč.) 1. miesto v národnom kole, vo výtvarnej súťaži Vrabček získala v národnom kole Soňa Buriancová (3.roč.) 1. miesto, v matematickej súťaži Matematický klokan uspeli v národnom kole 3 žiaci: Ondrej Nemčík, Vanesa Palková, Viktória Trnčíková (1.roč.), v krajskom kole Festival vedy a techniky AMAVET obsadili 1. miesto Petra Repiská a Šimon Levčík, v technickej olympiáde v okresnom kole získal 1. miesto a v krajskom kole bol úspešným riešiteľom Martin Burdej (7.roč.), v regionálnej súťaži

detských folklórnych súborov Podžiaranček sa umiestnil na 1. mieste, na 1. mieste v okrese s postupom do celoslovenského kola bol vo výtvarnej súťaži Vesmír očami detí Lukáš Gugh (2. roč.). Cenu starostu obce v školskom roku 2018/2019 udelil Ing. R. Španihel žiakovi 9. ročníka Marekovi Žilinčíkovi a tento bol aj ocenený ako Talent Trenčianskeho kraja za vynikajúcu reprezentáciu Trenčianskeho kraja v záujmovom umeleckých súťažiach. Počas školského roka sa žiaci zúčastnili rôznych výletov a exkurzií. Spomenieme, že ôsmaci absolvovali lyžiarsky kurz v lyžiarskom stredisku Martinky i týždňový kurz anglického jazyka, žiaci 3. a 4. roč. boli na dopravnom ihrisku v Považskej Bystrici, absolvovali týždenný plavecký výcvik na plavárni v Púchove a zúčastnili sa kurzu prvej pomoci na Zdravotníckej škole v P. Bystrici, I. stupeň bol v Bábkovom divadle v Žiline...

V septembri sme slávnostne otvorili dopravné ihrisko, ktoré aktívne využívajú počas šk. roka najmä deti z MŠ a v poobedňajších hodinách, cez víkend a cez prázdniny ho navštevujú deti spolu so svojimi rodičmi. V novembri bola otvorená Technická škôlka v MŠ. Počas šk. roka sa robili drobné opravy v budove školy, maľovali sa triedy 1. a 5. ročníka, zakúpila sa interaktívna zostava do 3. triedy (interaktívna tabuľa, dataprojektor, notebook).

V šk. roku 2019/2020 bude ZŠ navštevovať 180 žiakov v 10 triedach (2 triedy sú prvákov). Pracovať s nimi bude 19 pedagogických pracovníkov, z toho 5 na čiastočný úväzok. Z nepedagogických pracovníkov sú 2 školníci – obidvaja na polovičný úväzok, 3 upratovačky na čiastočný úväzok, 6 pracovníkov v ŠJ (ZŠ + MŠ), z toho 1 na čiastočný úväzok. Rady našich učiteľov posilnila absolventka Mgr. Lucia Piláčiková, z materskej dovolenky sa vrátila Mgr. Jana Kallová a náboženskú výchovu v 3. ročníku bude vyučovať p. farár Mgr. Martin Hruška. V mesiaci september bude v skúšobnej prevádzke ranný ŠKD od 6:10 do 7:35 hod. Od októbra sa prevádzka upraví podľa záujmu detí. Želáme úspešný nový školský rok žiakom, učiteľom i rodičom.

Mgr. Helena Janasová, riaditeľka ZŠ s MŠ

Kam sme to došli...

Mnohí z nás detstvo prežili v 2. polovici minulého storočia. Televízor v každej domácnosti nebol, mobily a počítače boli za horami, za dolami, teda bolo to detstvo bez technických vymožeností dneška, ale aj bez rodičovských animácií.

Otec chodil do práce, niektoré mamy tiež, a keď sa vrátili domov, ponáhľali sa na pole k zemiakom alebo zbožiu a potom večer mamu ešte čakala robota doma... Málakedy sa s nami hrala (obyčajne počas dlhých zimných večerov) a nám ani veľmi nenapadlo zavolať ju, nech sa s nami ide hrať, nech sa nám venuje. Mali sme svoje hračky, nie veľa, zato nekonečný svet fantázie.

V lete sme boli celé dni vonku. Všetky deti z gruntu sme sa spolu hrali hry od výmyslu sveta, a tak sme nepoznali, čo je to nudiť sa. Ale vedeli sme, kedy je čas obedu, večere, vedeli sme, kedy je čas ísť domov. Jedli sme všetko, čo sa navarilo, nikto nás nevynukoval, nikto sa nás nepýtal: „Máš chuť na...?“ Nikdy.

Naši rodičia vedeli, že život nie je len o zábave. A tak sme mali aj svoje povinnosti a tie sme naozaj plnili do bodky bez odvrávania, lebo rozkaz bol rozkaz. Otcov i matkin.

Vedeli sme, kedy máme byť ticho, do rozhovoru dospelých sme sa zapojili len vtedy, keď nás vyzvali alebo keď sa nás na niečo spýtali. Keď k nám prišla návšteva, vedeli sme, že pri stole, kde sú dospelí, nemáme čo robiť. Nemáme sa miešať do toho, čomu sme ako deti nie veľmi rozumeli. Bol to ich svet – svet dospelých a my sme doň ešte nepatrili. A rovnako to platilo, keď sme šli na návštevu my.

Mama bola pre nás autorita a zdôrazňovalo sa, aby sme sa ani náhodou nepomýlili, že sa s ňou môžeme rozprávať ako s rovesníkmi, bez rešpektu.

A o otcovi ani nehovorím. Vyplaziť jazyk, skákať do reči alebo sprostou nadávať, či byť drzý, na to stačil už len pohľad jedného z rodičov. Ak si neposlúchol, dali ti po zadku. Bez vysvetľovania, bez dohovárania si hneď vedel prečo a začo. Nenapadlo ti urobiť to ešte raz.

A už vôbec nám nenapadlo odvolávať sa na práva dieťaťa a hľadať pomoc na telefónnom čísle. Veď aj tak ani jedno, ani druhé neexistovalo.

Mali sme presne určené pravidlá, dokedy môžeme byť vonku a s kým môžeme byť vonku. Mohli sme toto a nemohli sme hento. Veľa pravidiel sme vtedy neznášali, ale rešpektovali sme ich.

Dnešná generácia rodičov už chce byť iná, lebo takáto výchova sa začala považovať za príliš surovú. A tak chceme byť zrazu s deťmi veľkí kamaráti. Bezhranične tolerantní.

Namiesto rozumnej zmeny, pozvoľného upúšťania od surovej, direktívnej výchovy sme prešli z jedného extrému do druhého. Chceme to robiť inak, aj keď častokrát nevieme, ako na to. Namiesto jasných hraníc, krátkeho a stručného nie, vedíme filozofické rozpravy s dvojročnými deťmi, ktoré sú naučené počuť len áno, inak sú nespokojné. A po dlhom vysvetľovaní si obyčajne dieťa aj tak urobí po svojom.

Deti sústavne zabávame, animujeme. Nevedia sa hrať samy, neustále si vyžadujú našu pozornosť, a ak im ju nedáme, vrieskajú. V tej chvíli postaví celú rodinu do pozornosti, tá sa v okamihu okolo nich zhrčí, aby ich upokojila.

Deti sú v centre pozornosti, sedia za vrchostolom, ba čo viac, vyberajú si miesto, kde budú sedieť, a my im vyhovieme. Ako inak.

Nielenže počúvajú rozhovory dospelých, ale ony vonkoncom nie sú tichými svedkami, ale hlavnými účastníkmi: skáču do reči, preberajú slovo, hoci veľakrát nevedia ani čo povedať, ale hlavná vec, že upriamili na seba pozornosť. Že sú tu. A to aj vtedy, keď s nami nie sú, dokážu sa stať hlavnou témou rozhovorov.

A my rodičia vždy o nich len v superlatívoch: môj malý je úžasný, robí toto... A moja malá je lepšia v tomto... Chválime sa deťmi, chválime sa tým, čo dosiahli (a pritom nie raz sme to urobili za ne my), a pripisujeme si svoje zásluhy. Ale byť pozorný k iným ľuďom, nebyť sebec, rozvíjať empatiu, súcítiť s niekým, mať o niekoho starosť, byť nápomocný, to všetko sa niekde stratilo.

Dokážeme kvôli nim rozpútať peklo, aj keď nie vždy je pravda na našej strane.

Kde sú tie deti, ktoré kedysi v škole splnili každú učiteľovu požiadavku či rozkaz: urob

nástenku, zdvihni papier spod lavice, zotri tabuľu, choď po mapu,...? Kdesi sa vytratil z dnešných škôl. Dnes na takúto požiadavku sa nechápavo pozrú na učiteľa s otázkou: „Čo za to? A prečo práve ja?“

Nedovoliť si tvrdiť, že všetci rodičia, ale nájdu sa aj takí, ktorí nemusia učiteľov, nadávajú na nich pred deťmi, preto deti v triede neváhajú učiteľom papuľovať, sú v tom, že keď môžu rodičia, môžu i ony, že je to ich svätosväté právo. Až raz zmizne akákoľvek autorita.

Mnohí majú na základných školách zázračne dobré známky. Samozrejme. Nebudete sa predsa hádať s nabrúseným rodičom, že šikanujete jeho nadpriemerne inteligentné dieťa, lebo ste si dovolili dať mu dvojku. Aj keď...

Dnešní rodičia zdôrazňujú jediné – chcu, aby ich deti boli šťastné.

Ale keď sa pozriete okolo seba, vidíte šťastné deti? Nie, len deti stále s niečím nespokojné, večne túžiace po pozornosti, deti, ktoré nestrpia autoritu, zákazy, rady, obmedzenia. Čakajú, že im všetko padne z neba priamo do úst.

Áno, nech sú naše deti šťastné, nech sa majú v živote dobre. Ale deti sú tu, aby sme ich vychovávali a nechali ich žiť, aby sme ich pripravili do života, nie aby sme im slúžili, zanedbávali samých seba a rástli namiesto nich. Ak budeme pokračovať v tomto extrémne, dopadne to zle. Pre nás, pre ne, aj pre tú ďalšiu generáciu, čo príde po nich. Držme sa toho, čo povedal jeden múdry človek:

„Nedávaj chudobnému rybu, ale nauč ho rybu loviť!“

(gb)

Myšlienka na zamyslenie

Za prvých 8 mesiacov sme za vývoz a skládkovanie odpadu zaplatili 37 932 eur. A každý jeden z nás, vrátane novorodencov, už vyprodukoval **123 kg odpadu!** Za 8 mesiacov! Ak budeme pokračovať takýmto tempom, poplatok za komunálny odpad by sa musel na roku 2020 zvýšiť na 23 eur na osobu. Času je málo, ale ešte s tým môžeme niečo urobiť. Správnym triedením a racionálnym nakupovaním!

Obec Papradno v spolupráci so Základnou školou s materskou školou, Papradno 312 vyhlasuje pre žiakov školy

Súťaž v zbere TETRAPAKOV

Začiatok súťaže: 1. 10. 2019

Koniec súťaže: 25. 11. 2019

Vyhodnotenie: 30. 11. 2019 o 12.00 počas Ondrejovských hodov

Podmienky: cieľom súťaže je nazbierať a odovzdať v škole čo najviac vypláchnutých, stlačených a zviazaných tetrapakov. Súťaž je určená pre I. a II. stupeň základnej školy. Obaly sa odovzdávajú podobne ako pri zbere papiera. Zviazané tetrapaky označte menom, priezviskom a triedou žiaka školy.

Čo sa zbiera? Tetrapaky – krabice od mlieka, džúsov, trvanlivej smotany. Jednoducho výrobky označené symbolom

Tetra Pak®

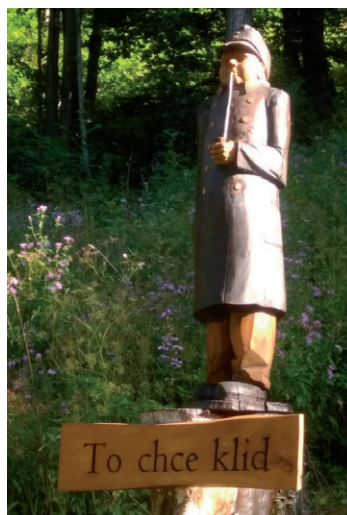
Čo získa výherca? Najlepšia trieda pôjde na *školský výlet* a najlepší jednotlivci získajú *zaujímavé ceny!* A okrem toho každý získa *dobrý pocit*, že pomohol životnému prostrediu vo svojej obci!

Skrášľujeme si náš chotár

Velké Brusné

Hruškoviech ráztoka

Podjavorník

Turistika v Suldene

Koncom augusta navštívili turisti Papradnianskej doliny opäť talianske Dolomity pod vedením skvelého organizátora turistických zájazdov Ivana Šibíka z Jasenice. Cestou do Suldenu, kde boli ubytovaní, navštívili bavorské hrady v Nemecku Neuschwanstein a Hohenschwangau a najvyššiu nemeckú horu Zugspitze 2962 m. V Suldene sa vďaka peknému počasiu mohli počas päťdňového pobytu vyviezť lanovkami a poprechádzať sa po okolitých kopcoch každý podľa svojej fyzickej kondície. Cestou späť sa zastavili v najvyššie položenom hoteli v Európe Grawand 3212 m v Maso Corto. (hg)

Stretnutie po 55 rokoch

V sobotu 7. septembra sa uskutočnilo v Základnej škole v Papradne stretnutie spolužiakov, ktorí v roku 1964, teda pred 55 rokmi ukončili základnú školu. Stretli sa v základnej škole v rodnej obci, kde si pozreli vtedajšie triedy a Izbu tradícií, zaspomínali na spoločne prežitú chvíľu v školských laviciach a následne pokračovali v rozhovoroch v reštaurácii kultúrneho domu, odkiaľ sa rozchádzali až okolo polnoci, toľko bolo o čom spomínať.

Stretnutia sa zúčastnilo 31 spolužiakov, aj keď niektorí už s podľomeným zdravím, všetci už totiž prekročili sedemdesiatku.

Stretnutia sa zúčastnili aj dvaja učitelia z toho obdobia – pán Jozef Maras, vtedy triedny 9. B, neskoršie si zobral za manželku síce Brvnišťanku, ale učiteľku v Papradne, ktorý počas svojho pôsobenia v Papradne veľmi povzniesol úroveň hádzanej, a pani Margita Zdurienčíková (vtedy Martinková), učiteľka slovenčiny. Jej sa Papradno stalo tiež osudným, lebo sa vydala za Papradňana, a prežíva tu celý svoj život. Bolo to milé stretnutie, lebo nás neskúšali, skôr veľmi pekne spomínali na vtedajšie obdobie života v obci Papradno. Vtedy aj my aj oni sme boli veľmi mladí. Za ich účasť veľmi pekne ďakujeme a želáme im do ďalšieho života veľa optimizmu, zdravia, úspechov a dobrej kondície.

V rozhovoroch sme si s nostalgiou zaspomínali aj na ostatných učiteľov, ktorí nás formovali a vďaka ktorým vtedy žiacky kolektív držal spolu. Boli to učiteľky: Smataníková, Bitterová, Brezničanová, Dimitrovová, Králiková, Križanová, ale aj učítelia - hlavne Ignáč Lališ, vtedy triedny 9. A, rodák a veľmi známy obyvateľ Papradna, Gajdoš, Hamara, Hrušovský, Turičik, u horárov pani Žofia Jurčíková a ďalší, ktorí zostali v našich myšliach a spomienkach. Väčšina z nich už nežije, ale pri tejto príležitosti treba všetkým úprimne poďakovať za to, čo pre nás, žiakov tejto školy, urobili.

Priblížili sme si svoje životné cesty, so zamyslením i úsmevom sme si hľadeli navzájom do tvárí poznačených prežitými rokmi a udalosťami. Nezabudli sme ani na tých spolužiakov, ktorým sa už životná púť naplnila, a uctili sme si ich pamiatku. Tohto stretnutia sa, bohužiaľ, nedožilo 19 vtedajších našich spolužiakov, ktorých uvediem v abecednom poradí. Boli to: Tóno Balušik, Paľo Balušik, Betka Balušiková, Paľo Beník, Jožo Bundzík, Milan Grupáč, Stano Hariš, Lado Husárik, Marta Jánošíková (Popelková), Stano Juhásik, Hela Knapová, Jožo Možutík, Marián Strašík, Tóno Strašík, Vojto Strašík, Paľo Trnčík, Jano Urdák, Marta Šamajová, Hela Zboranová.

Za to, že sa stretnutie uskutočnilo, treba úprimne poďakovať bývalým spolužiačkam Matilde Vankovej (vtedy Cupanovej) a Márii Badačovej, ktoré svojou mravčou prácou zistili kontakty na bývalých spolužiakov aj v zahraničí, oslovili ich a z ktorých väčšina sa stretnutia aj zúčastnila, hlavne keď im to zdravie dovolilo. Zabezpečili tiež hudbu, o ktorú sa postarala skupina heligónkarov Jána Lališa, ktorý tiež bol vtedy naším spolužiakom – srdečne všetkým ďakujeme.

Pri lúčení sme si sľúbili, že ďalšie naše spoločné stretnutie by sa mohlo uskutočniť zasa o 5 rokov, teda v roku 2024, ak budeme mať ešte toľko zdravia, kondície a síl, aby sme sa mohli stretnúť. To už však budeme mať po 75 rokoch.

Pavol Pavlík, spolužiak z vtedajšej 9. B

Hasiči informujú

Od posledného článku sa toho udialo v našom zbere mnoho.

Po niekoľkých rokoch sa vrátila do našej obce dňa 26.5.2019 Územná súťaž dobrovoľných hasičov okresu Považská Bystrica, ktorej sa zúčastnila väčšina zborov z nášho okresu. Súťaž bola pripravená na vysokej úrovni, za čo náš zbor dostal pochvalu, preto sa aj touto cestou chceme poďakovať všetkým, čo nám s prípravou pomáhali.

Starí páni sa dňa 30.6.2019 zúčastnili súťaže počas hodov v Brvništi. Zaspomínali si na to, aké to bolo hasiť ručnou striekačkou. Požiarny útok sa im vdaril a súťaž vyhrali.

Z toho dôvodu, že náš zbor je zaradený do „A“ kategórie, čo znamená výjazd jednotky do 10 minút od nahlásenia udalosti operačným strediskom Trenčín, nainštalovali sme 12.7.2019 na hasičskú zbrojnicu nový zvolávací systém s názvom Ondrúlik 3. Pre vás občanov je dôležité tlačidlo na hasičskej zbrojnici v červenej skrínke. V prípade, že zbadáte požiar, sirénu spustíte po rozbití sklíčka a následným stlačením červeného tlačidla 1X. O všetko ostatné sa už bude

starat' automatický systém. Autorom a konštruktérom tohto systému je môj brat Ľuboš Balušík, ktorý ho nazval Ondrúlik podľa prímenia našej rodiny.

Významným dňom pre náš zbor bol 24. júl 2019, kedy nám ministerka vnútra Denisa Saková v Považskej Bystrici odovzdala kľúče od nového hasičského vozidla IvecoDaily, ktoré už parkuje na našej hasičskej zbrojnici a je pripravené kedykoľvek vyraziť na zásah. Vozidlo je určené pre 6 osôb, má zásobu vody 750 l, množstvo vybavenia k požiarom, ale obsahuje aj batoh na poskytnutie predlekárskej prvej pomoci.

Dňa 21.8.2019 bol ako sponzorský dar zakúpený pre obec automatický externý defibrilátor. Je uložený v domove dôchodcov na zdravotnom stredisku, kde je stála služba, a tak je prístupný pre všetkých občanov, ktorí budú potrebovať prístroj použiť. Naši hasiči v blízkej dobe absolvujú školenie k jeho obsluhu, aby v prípade potreby vedeli pomôcť aj v tejto oblasti.

Už tradične prvá nedeľa v mesiaci september patrila veľkolepejšej súťaži doma robených

traktorov Papradňanský boľceň. Účasť prekonala všetky naše očakávania. A veru bolo sa na čo pozerat'. Skvelé stroje, náročný prejazd traťou, bohaté občerstvenie, ale aj hodnotné ceny v tombole boli zárukou tejto vydarenej akcie.

Nový zvolávací systém aj hasičské vozidlo sme, bohužiaľ, testovali aj pri reálnom zásahu. V utorok 3.9.2019 sme spozorovali hustý dym nad obcou Brvnište. Naše obavy sa potvrdili pri pohľade na oheň šíľahajúci zo strechy novostavby rodinného domu. Jednotka našich hasičov bleskovo vyrazila na miesto a robili sme, čo bolo v našich silách, aby sme pomohli uchrániť čo najviac. Oprava novostavby bude nákladná a veríme, že sa medzi nami nájdú dobrí ľudia, čo podajú pomocnú ruku. Občania, ktorí by chceli akoukoľvek formou pomôcť tejto rodine, môžu kontaktovať Obecny úrad v Brvništi, resp. prispieť na účet zverejnený na webovej stránke našej obce.

Bez Božieho požehnanja márne ľudské namáhania – tak hovorili

naši predkovia. Preto bolo dňa 15.9.2019 na sviatok Sedembolestnej Panny Márie po svätej omši požehnanie novej hasičskej techniky. Za túto službu sa chceme poďakovať duchovnému otcovi Mgr. Martinovi Hruškovi.

V týchto dňoch nás čaká ešte školenie obsluhy ručnej motorovej reťazovej píly, neohlásené previerkové cvičenie pre našich hasičov, vykonáme preventívne kontroly vykurovacích telies a komínov pred zimnou sezónou a, samozrejme, budeme nápomocní v obci tam, kde to bude potrebné.

Blíži sa vykurovacie obdobie. Využite preto možnosť skontrolovať a vyčistiť vaše komíny profesionálnou firmou pre váš aj náš pokojnejší spánok, že sme spravili všetko pre to, aby sa červený kohút neohlásil.

Žiakom prajem úspešný školský rok a vám ostatným pokojnú pestrofarebnú jeseň.

Bohu na slávu, blížnemu na pomoc!

Boris Balušík
predseda DHZ Papradno

Papradňanský boľceň

Prvá septembrová nedeľa sa milovníkom podomácky vyrobených traktorov už tradične spája s našou obcou. Naši hasiči spolu s vedením obce tento rok už šiesty raz zorganizovali súťaž takýchto strojov. Vydarená akcia aj tento rok prilákala tisíce návštevníkov z celého Slovenska aj Moravy. V močaristom teréne za Kolibou bola trať, ktorú absolvovalo 21 súťažiacich, koncipovaná skôr na techniku ako na rýchlosť. Putovný boľceň získal Marek Špánik. Pre technické problémy vrtuľník neprišiel, no o zábavu nebola núdza. Návštevníci mohli vidieť: ťahanie taty traktormi, na lúke preháňať sa minitanky a v bahňatom teréne trate jazdiť off roady a štvorkolky. Počasie organizátorom i divákovi prišlo, a tak sem prišli celé rodiny. Hladný a smädny nikto neostal, ved' tak ako vždy nechýbal guláš, držková, cigánska, kabáče. Boli aj poľovnícke špeciality, sladké a slané maškrtky, varená kukurica – toto všetko pripravili hasiči a iné dobrovoľné zložky obce.

(gb)

Memoriál Jozefa Vachalíka

Od roku 2012 sa na pamiatku papradnianskeho futbalového funkcionára a hráča TJ Žiar Papradno usporadúva Memoriál Jozefa Vachalíka. Tento rok (6. júla) sa stretli vo futbalových zápoleniach družstvá TJ Žiar Papradno a TJ Slovan Brvnište – muži aj starí páni. Dobré športové výkony, chutné občerstvenie – guláš a držková, bohatá tombola, bezplatný skákací hrad a maľovanie na tvár detí prilákalo na futbalové ihrisko okolo 400 ľudí. Každé mužstvo dostalo spomienkový pohár na VII. ročník Memoriálu Jozefa Vachalíka. Vydareného podujatia sa zúčastnili aj starosta obce a poslanci TSK Karol Janas a Igor Steiner. (dm)

TJ Žiar Papradno

TJ Slovan Brvnište

Na Olympiáde seniorov 2019 nechýbali ani naši zástupcovia

Vo štvrtok 5. septembra sa naši aktívni dôchodcovia zúčastnili šiesteho ročníka Olympiády seniorov v Plevníku-Drienovom. Elena Vatolíková, Jozef Hanajík, Emília Šamajová, Antónia Španihelová, Jozef Strašík, Ján Klabník, Jozef Balušik a Karol Vašítk sa tak pridali k takmer k tristo účastníkom z rôznych obcí z okresu P. Bystrica, ktorí sa rozhodli urobiť niečo pre svoje zdravie a stráviť príjemný deň so svojimi známymi a priateľmi z iných organizácií združujúcich seniorov. Súťažilo sa v ôsmich disciplínach, nechýbali olympijské vlajky, hymna, oheň či holubice mieru. Z olympiády si súťažiaci odniesli pamätné medaily a pekné spomienky, no a z voľnej disciplíny určenej pre starostov a predsedov klubov prvé miesto v disciplíne: silové kladivo. (zb)

Vydavateľ: Obec Papradno, 018 13 Papradno č. 315, IČO:00317594. **Redakčná rada:** Ing.Věra Lališová, e-mail: viera.lalisova@csspapradno.sk, Ing. Anna Pozníková, Mgr. Denisa Macošincová, Mgr. Margita Bulíková. e-mail: papradno@papradno.sk. **Príprava pre tlač:** Viera Petříková. **Tlač:** PNprint, Piešťany. **Náklad:** 1 100 výtlačkov. Povolené Okresným úradom Považská Bystrica, odbor všeobecnej vnútornej správy. **Reg. číslo:** EV 3232/09, ISSN 1338-8037. **Cena výtlačku:** bezplatne.

Starí páni TJ Papradno a TJ Brvnište

Futbalové tabuľky

6. liga muži					6. liga dorastenci								
1.D. Kočkovce	8	7	0	1	19:7	21	1.Udiča	7	6	1	0	19:5	19
2.Šebeštanová	8	5	1	2	18:11	16	2.H.Poruba	6	6	0	0	47:4	18
3.Papradno	8	4	3	1	20:8	15	3.Pružina	7	5	0	2	22:9	15
4.Tuchyňa	8	4	2	2	17:11	14	4.Lednica	7	5	0	2	21:21	15
5.Sverepec	8	4	1	3	6:7	13	5.Plevník	7	4	0	3	25:21	12
6.FK Streženice	8	4	0	4	14:11	12	6.Brvnište	7	3	1	3	22:17	10
7.Visolaje	8	3	2	3	17:13	11	7.Streženice	6	3	0	3	14:13	9
8.Bolešov	8	3	1	4	18:14	10	8.Kvašov	7	2	1	4	6:18	7
9.Dohňany	8	2	4	2	9:16	10	9.Sverepec	6	2	0	4	9:11	6
10.Jasenica	8	3	0	5	12:17	9	10.D.Kočkovce	7	1	0	6	6:28	3
11.Udiča	8	2	2	4	10:19	8	11.Dohňany	6	1	0	5	3:26	3
12.Lysá	8	1	4	3	6:10	7	12.Pruské	7	0	1	6	7:28	1
13.K.Podhradie	8	2	0	6	10:18	6							
14.Mikušovce	8	1	2	5	14:28	5							

Tréneri: Roman Vachalík
Vladimír Košík

Doterajšie zápasy:

Papradno – K.Podhradie	5:0
Papradno – Dohňany	1:1
Mikušovce – Papradno	2:5
Papradno – Lysá	1:1
Tuchyňa – Papradno	1:0
Papradno – Bolešov	3:0
Streženice – Papradno	0:2
Papradno – Udiča	3:3

Tréner: Miloš Leitrich

4. liga starší žiaci

1.Domaniža	6	5	0	1	44:11	15
2.Jasenica	5	5	0	0	37:10	15
3.Plevník	5	3	1	1	24:13	10
4.Papradno	5	3	0	2	25:14	9
5.Streženice	5	2	0	3	27:27	6
6.Podmanín	6	1	2	3	23:24	5
7.D.Mariková	4	1	1	2	12:11	4
8.Prečín	5	1	0	4	16:37	3
9.Pružina	5	0	0	5	4:65	0

Tréner: Miroslav Martinec

Najlepším strelcom 6. ligy dorast U19 ObFZ Považská Bystrica v sezóne 2018/2019 je náš Timotej Lališ, hráč TJ Slovan Brvnište, ktorý nastrieval do brán súperov 19 gólov.

Naši úspešní

Emma Koreníková spolu s mažoretkami Bona priniesla krásnu zlatú medailu z Majstrovstiev Slovenska aj z Majstrovstiev Európy, ktoré sa konali začiatkom júla v Záhrebe.

